

Succes met stemmen!

Zijn we als samenleving succesvol? Het staat nogal eens ter discussie, nietwaar? Succes lijkt persoonlijker dan ooit. Wat we samen, willen, delen, verandert. Dat proces leek afgelopen jaar te versnellen. Corona overstemde veel. Het maakte zorgelijk. Minder samen. Maar nog altijd en misschien wel sterker: bevlogen over wat ons aan het hart gaat.

In die samenleving vol verbanden en verschillen, zorgt het democratische proces voor ons spreek- en stemrecht. Dat uw stem, die van mij en anderen meetelt. En dat de keuze van de meerderheid geldt. Het was die meerderheid die vorig jaar zei: corona mag de Tweede Kamerverkiezing niet verzieken. Die verkiezing moet doorgaan, hoe dan ook. Dus kwamen er bonte besluiten, razendsnelle wetgeving en een organisatorische uitdaging die zijn weerga niet kende. In een periode waarin zeer veel onbekend en ongekend was.

Of die Tweede Kamerverkiezing een succes was, kunt u zelf vertellen. De weg daarnaartoe? Daarop blik ik graag met u terug.

De uitdaging

Kiezen in coronatijd. Wat bleef, was het stemmen met het rode stempotlood, al zo'n 100 jaar een traditie. Verder veranderde er veel om stemmen in de 1,5 meter samenleving mogelijk te maken. Er moesten meer en grotere stemlocaties worden gevonden en in elk stemlokaal waren extra voorzorgsmaatregelen nodig voor de veiligheid van kiezers en stembureauleden. Twee extra verkiezingsdagen, vooral voor kiezers met een kwetsbare gezondheid. En ruim 2,4 miljoen Nederlanders van 70 jaar en ouder kregen voor het eerst de mogelijkheid om per post te stemmen.

Dit alles vroeg om twee achtereenvolgende tijdelijke wetten, die uiteindelijk in januari 2021 parlementair waren afgerond. Tegelijkertijd werkten 352 gemeenten met passie en precisie aan de voorbereidingen. Daarbij hielp de nauwe samenwerking tussen de landelijke en de lokale verkiezingsteams om te zorgen dat steeds de meest actuele en volledige informatie voor iedereen beschikbaar was. En die verkiezingsdagen zouden er enkel kunnen komen, als maar liefst 70.000, veelal nieuwe, vrijwilligers zich zouden aanmelden om de circa 12.000 stem- en tellocaties te bemannen. Dat waren de uitdagingen waaraan we invulling moesten geven voor alle 13,2 miljoen stemgerechtigden.

Inmiddels hadden we nog ongeveer vier maanden te gaan tot D-day: de verkiezingsdagen op 15, 16 en 17 maart 2021 waarop we de kracht van onze democratische samenleving volop wilden tonen. Ondanks corona. Want hoewel die dagen er anders uit zouden zien, ambieerden we een opkomst die gelijk bleef. En eenmaal gestemd, is vaak blijven stemmen dus hoopten we op veel jonge 'first-time voters'. Wat een uitdaging om dit tot een succes te maken!

De situatie

In dat najaar van 2020 had onze samenleving met meer uitdagingen te maken. We hadden een avondklok en later de lockdown waarover een inmiddels demissionair kabinet besloot, volle IC's, bedrijven op slot, persoonlijk leed en

groeïende discussie over de politieke keuzes voor die samenleving van ons. Het turbulente verloop van de Amerikaanse presidentsverkiezing versterkte die reuring.

Temidden van dit alles groeiden de zorgen in het publieke debat over een goed en veilig verloop van de Tweede Kamerverkiezing: moesten we wel doorgaan? En kon onze overheid dit wel waarmaken? Zo was er veel media-aandacht voor de instructie rond het briefstemmen. En de impact van social media was enorm. De verkiezingen waren geregeld 'trending' op de socials waardoor de 'verkiezingskoorts' groeide, maar ook informatie die niet klopte, nestelde zich soms snel.

Het meest terugkerende beeld was die van het rode stempotlood dat, uitvergroot tot een 1,5 meter versie, hét symbool van de werving- en publiekscampagne van de overheid was.

Daarnaast roerden belangenorganisaties zich. Want wat als je chronisch ziek bent en niet naar buiten kunt of durft? In januari 2021 kwam er een rechtszaak tegen de Staat om briefstemmen voor alle kiezers mogelijk te maken. Dat was niet nodig volgens de rechter maar briefstemmen bleef een kwetsbaar punt, zoals we inmiddels weten. Kortom, hectiek die paste bij de allesbehalve ideale situatie en wrijving die hoort bij een levendige democratie.

Inmiddels zaten we nog een kleine maand voor verkiezingsdag. Na het warmlopen van de organisatoren en vrijwilligers, deden de andere kiezers dat nu ook. En met hen groeide het vertrouwen. Kiezen in coronatijd. Yes, we can?

De uitslag

En 'Yes we did!'

Want de Tweede Kamerverkiezing 2021 leverde deze successen op:

- Een opkomst van afgerond 79%, vergelijkbaar met vorige verkiezingen.
- Jongeren stemden bovengemiddeld veel en 13% meer dan de vorige keer
- 1,1 miljoen kiezers van 70-plus bracht hun stem per brief uit
- De publiekscampagne bereikte 97% van de Nederlanders.
- En er waren ruim 100.000 mensen die hielpen bij de stembureau's en het tellen. Met dat aantal vul je De Kuip twee keer tot de nok toe vol!

Hoe groot de beroepstrots ook is bij mij en de honderden andere collega's van de verkiezingsteams, de puur persoonlijke inzet, als stemmer en/of vrijwilliger, is het meest te koesteren succes van en voor onze samenleving.

Samenleven is samen (s-)tellen. Want #ElkeStemTelt

Sabine van Pesch